

законодавства. Діючий Основний Закон, зберігаючи свою правову інерційність, поступово перестає виправдовувати високі суспільні запити і сподівання щодо стимулювання процесів національного державотворення та правотворення. Функції Президента України у формуванні Кабінету Міністрів України повинні бути посилені шляхом запровадження інституту консигнатури.

Найбільш важливим є питання про ефективність процесів організації державної влади, що фактично і означає ефективну державу. Така ефективність залежить від глибоко усвідомленої та науково обґрунтованої необхідності не формальної, а творчої дисципліни всіх ланок організації державної влади.

Тому реформування державної влади вимагає особливої уваги, оскільки будь яке реформування означає зміщення балансів (постійно чи тимчасово) у бік організації, або у бік дезорганізації [3, с. 7-12].

Теоретичні положення реформування державної влади полягають в наступному:

- будь-яке реформування неодмінно викликає нові дезорганізаційні процеси чи їх активізує;
- в майбутньому реформуванні потрібно встановити необхідний баланс і надалі забезпечити контрольованість дезорганізаційних процесів і більш високий рівень організації, який існував до процесу реформування.

Адже не зрозумівши базисної суперечності суспільства, не можна визначати загальний напрям його розвитку і перспективи зміни суспільства, а отже правильно обрати стратегію реформ, у тому числі реформування державних інститутів. Тому для такої основи має бути творене суспільство нового типу, під яким розуміється глобальна спільність громадян, котрі утворюватимуть поліцентроване, комбіноване суспільство схоже на єдиний організм. Головними принципами повинні стати рівноцінність, рівнозначність колективного та індивідуального, як умов розвитку суспільства та особистості; суспільне та особисте мають стати рівноправними ціннісними структурами, взаємопов'язаними, взаємозумовленими та заснованими на взаємній відповідальності.

Таким чином ця ціннісна парадигма створить систему аксіологічних установок, а саме цінностей і ціннісних орієнтацій, властивих для певного соціуму (соціальної групи, класу, нації, народу) в конкретний період його функціонування чи життєдіяльності, яка є однією з детермінант суспільного устрою, характеру суспільних відносин, методології

різних сфер наукового пізнання, зрештою, мети якої прагне досягнути у своєму розвитку соціуму (соціальна група, клас, нація, народ). Радикальним фактором, що визначає усі сфери суспільного життя, залишається соціальна культура громадян. Для виведення України на шлях соціального прогресу необхідно поглибити знання населення в соціальній, політичній, економічній та моральній культурі.

Література

1. Батанов О.В. Публічна влада як інститут конституційного права: концептуальні проблеми теорії // Правова держава. – Вил. 19. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. – С. 144.
2. Проблеми організації державної влади в Україні в контексті політико-правової реформи: Матеріали методологічного семінару. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. – С. 66.
3. Плавич В.П. Теоретичні і методологічні проблеми реформування механізму державної влади в Україні // Держава і право. – Вип. 51. – С. 7-12.

УДК 378-057.87:3Н:001.891(043.2)

Тимкович І.І.,
старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Загальновідомо, що основною формою пізнання природи й суспільства є сучасна наука, яка не лише забезпечує людину науковими знаннями, а й виступає найважливішим інструментом її життєдіяльності. Як форма суспільної свідомості наука є системою знань про природу, суспільство і мислення, відображає світ у наукових поняттях, законах, теоріях, які апробуються й перевіряються предметно-практичною діяльністю [1, с. 325].

Беззаперечним є факт, що наука виникає із суспільних практичних потреб і розвивається на їх основі. Адже сучасний стан розвитку нашої

країни та світової спільноти свідчить про всезагальний та значимий вплив науки, незалежно від галузі, на становлення соціальної, правової держави і громадянського суспільства, формування свідомої, відповідальної, ерудованої та конкурентоздатної особистості. При цьому важливу роль у формуванні майбутніх кваліфікованих спеціалістів відіграє зміст вищої освіти в Україні, тобто обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва [2]. На думку Кузьмінського А.І. такий підхід до змісту вищої освіти пояснюється передусім тим, що у XXI ст. людство переходить до науково-інформаційних технологій і цей перехід має базуватися на інтелектуальному потенціалі як окремої людини, так і всього суспільства. Відтак, вищі навчальні заклади, виконуючи соціальне замовлення суспільства та йдучи шляхом задоволення потреб людини в її прагненні до творчої діяльності на наукових засадах, мають сформувати у студентів як майбутніх фахівців інтерес до творчих наукових досліджень, навчити володінню ефективними методами цієї роботи [3, с. 387-388].

Як зауважує Мешко Г.М., науково-дослідна робота студентів – складова професійної підготовки, що передбачає навчання студентів методології і методики дослідження, а також систематичну участь у дослідницькій діяльності, озброєння технологіями і вміннями творчого підходу до дослідження певних наукових проблем [4, с. 143]. Подібної думки дотримується Цехмістрова Г.С., яка підкреслює, що науково-дослідницька діяльність студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання спеціалістів з вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу. Цехмістрова Г.С. зауважує, що розвиток наукових досліджень безпосередньо впливає на якість навчального процесу, оскільки вони змінюють не лише вимоги до рівня знань студентів, а й сам процес навчання і його структуру у вищій школі, підвищуючи ступінь підготовленості майбутніх спеціалістів, їхній творчий практичний кругозір [5, с. 178-179].

З огляду на вказане вище, слід звернути увагу на роль та значення професії юриста, оскільки складність вирішуваних ними ситуацій і спорів, висока вимогливість правової процедури, особливість формально-абстрактного мислення та термінології юридичного спілкування пе-

редбачають, що юридичну роботу повинні здійснювати лише спеціально підготовлені фахівці. Отже, сучасного фахівця в галузі права повинні відрізняти висока компетентність, вміння поновлювати та розширювати базові знання, здатність до самостійного вирішення проблем, наявність високих морально-етичних якостей. У зв'язку із складністю вирішуваних сьогодні питань все більшої актуальності набуває здатність працівника творчо підходити до практичних питань; вміння використати в своїй роботі все нове, що з'являється в науці та практиці; постійно удосконалювати свою кваліфікацію; швидко адаптуватись до нових умов; застосовувати наукові методи в організації своєї професійної діяльності, її прогнозуванні та аналізі результативності. Всі ці якості необхідно виховувати у вищому навчальному закладі через активну участь студентів у виконанні науково-дослідних робіт.

Сучасне поняття науково-дослідної роботи студентів включає в себе два взаємопов'язаних елементи: а) ознайомлення студентів з елементами дослідної праці, прищеплення їм навичок цієї праці; б) власне наукові дослідження, які здійснюються студентами під керівництвом професорсько-викладацького складу вузів. Власне наукова творчість дозволяє студентам бачити прикладне значення науково-дослідної роботи та взаємозв'язок дисциплін, що підвищують рівень її успішності, творчу та наукову активність, ступінь підготовленості майбутніх спеціалістів [6, с. 74].

Метою залучення студентів-правників до науково-дослідної роботи є ґрунтовне засвоєння ними правового матеріалу, розвиток професійних навичок, формування активної життєвої позиції, а також виявлення тих студентів, які мають здібності до подальшої науково-дослідної роботи. Оволодіння майбутніми фахівцями методами наукового пошуку та формування розуміння доцільності їх використання в практичній юридичній діяльності, сприяє:

- висококваліфікованому веденню юридичної справи;
- грамотному, з фахової точки зору, складанню юридичних документів;
- конкурентоздатному проведенню юридичного консультування;
- компетентному висловленню точки зору юриста в державних установах, комерційних організаціях при вирішенні юридичних справ;
- вмінню фахового тлумачення нормативно-правових актів та інших юридичних документів;
- правовому вихованню та пропаганді правових знань, а відтак і ба-

жаному впливу на свідомість суб'єктів права, а отже і на формування їх правомірної поведінки;

- подальшому правовому навчанню, формуванню та розширенню юридичного світогляду високопрофесійного юриста – фахівця своєї справи.

Література

1. Щерба С.П., Заглада О.А. Філософія: підручник. – К. : Кондор, 2011. – 54с.
2. Закон України "Про вищу освіту" від 17.01.2002 р. № 2984-III із змінами // Голос України від 05.03.2002 р. – № 43.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
4. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії. – К. : Академвидав, 2010. – 200 с.
5. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К. : Видавничий Дім "Слово", 2003. – 240 с.
6. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник // Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. – Л. : Ромус-Поліграф, 2002. – 128 с.

УДК 342/477//091/:043.2

Тимченко А.П.,
к.ю.н., доцент,
Забела А.С.,
студент,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВА ОСНОВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В 1917 – 1920 РР.

Серед соціальних проблем, успадкованих Директорією, чи не найбільш гостро постали питання організації різних видів допомоги населенню.

Варто зазначити, що за царизму не було єдиної системи органів та установ соціального захисту. Зокрема, значна кількість соціально неза-

хищених неповнолітніх проживала у закладах, які перебували, головним чином, у віданні благодійних організацій та існували на кошти приватної благодійності. Частина дітей цієї категорії проживала у сім'ях громадян, які від місцевого самоврядування та пожертвувань отримували грошову допомогу, одяг, продукти та інше на їх утримання.

В УНР також виникають установи та громадські утворення, що займаються опікою над соціально незахищеним населенням. Так, наприклад, існувало Товариство опіки над бездомними дітьми та дітьми жертв війни. Для досягнення відчутних результатів товариство відкриває по всій території України свої відділи, а також притулки, школи, майстерні, ясла і дитячі садки [1].

Руйнівні наслідки Першої світової війни, революційні потрясіння 1917 р., призвели до розриву зв'язків місцевих представництв установ соціального захисту з їх центрами в Москві та Петрограді. В результаті вони опинилися у вкрай скрутному фінансовому становищі. Прагнучи поліпшити його, уряд УНР у січні 1918 р. утворив Департамент державного опікування. Однак реально вплинути на стан закладів соціального захисту населення він не зміг. "Постійне голодування, холод, відсутність медичної допомоги, нестача білизни – такі головні дефекти цих установ", – зазначалося у доповідній записці, направленої на початку літа 1918 р. Департаментом державного опікування Міністерства народного здоров'я та державного опікування до уряду Української держави [3].

Оскільки уряди УНР перебували майже постійно у стані війни, то особлива увага приділялась допомозі військовим та їх родинам. Протягом 1919 року уряд Директорії ухвалює ряд законів про надання допомоги військовим. Так, Директорією був ухвалений закон про забезпечення дітей військових, які потерпіли на війні. В ньому йшлося про те, що діти військових, які потерпіли на війні за УНР з дня видання Центральною Радою 1-го Універсалу, тобто 10 червня 1917 р., при виконанні чи з приводу виконання ними службових обов'язків, а саме: забитих, вмерлих від ран чи хворих, або ті, які втратили з тих самих причин 75 % працездатності, або ті, що зникли безвісті, – мали право на виховання і навчання на державні та громадські кошти до 18-річного віку. Цей закон поширювався як на дітей позашлюбних, так і на круглих сиріт. Якщо ці діти були зовсім не здатні до праці, то вони мали право на повне утримання і після 18-ти років. Для утримання і виховання передбачалась організація спеціальних притулків, а також мали використовуватись за-